

primatu succedat, sicut ceteris Apostolis & Discipulis Christi successerunt Episcopi & Sacerdotes; neque enim Ecclesia quæ modò subsistit, minus exigit unitatem, minusve unius supremi capit regimè, quam Ecclesia primitiva, quam Petrus regebat: Ergo si Petrus habuit primatum, seu supremam potestatem in universam Ecclesiam, ut præcedenti conclusione ostensum est, eam in ejus successores Pontifices Romanos derivari, manifestum est.

10. Dices: Gregorius Magnus lib.4. epist. 32. recusat dici universalis Episcopus, & hoc nomen tanquam prophanum, ac fastum & superbiam p̄ se ferentem, respuit: Ergo censet Romanum Pontificem non habere primatum in universam Ecclesiam.

Respondeo nomen hoc *universalis Episcopi* æquivocum esse, & duobus modis intelligi & usurpari posse. Primo quidem ut ille qui dicitur universalis, intelligatur esse solus Episcopus omnium urbium Christianarum, subindeque alij non sint veri Episcopi, sed tantum vicarij illius. Secundò ita ut alii remanentibus verē Episcopis, ille curam habeat totius Ecclesiae, sed generalē, & propria aliorum Episcoporum munia non excludentem. Cū ergo D. Gregorius nomen Episcopi universalis, tanquam prophanum, & fastum ac superbiam p̄ se ferentem recusat, tale nomen primo modo usurpat, ut patet ex verbis quæ subjugint, *quia nobis si birabitur quod alteri plusquam ratio exigit præbet*. Et rursus: *Absit* (inquit) à cordibus Christianorum nomen istud blasphemia, in quo omnium Sacerdotum honor admittitur, dum ab uno sibi dementer arragatur. Item lib.7. epist. 69 ad Eusebium: *Si unus universalis est, reiat ut vos Episcopi non sitis*. Demum Joannis Constantiopolitanus, qui hoc nomen ambitiosum sibi usurpabat, tumorem & superbiam conterens priori epistola citata ad Mauritium Imperatorem hæc scribit: *Certe pro B. Petri Apostolorum Principis honore per Venerandum Chalcedonensem Synodum, Romano Pontifici (nomen illud) oblatum est*. Sed nullus eorum unquam hoc singularitatis vocabulum assumpit, nec uti consensit; ne dum privatum aliquod daretur uni, honore debito Sacerdotes privarentur universi. Quid est ergo quod nos hujus vocabuli gloriam, & oblatam non querimus, & alter sibi hanc arripere etiam non oblatam praesumit?

§. III.

De infallibilitate Summi Pontificis in definiendis rebus fidei.

11. Dico tertio, Romanum Pontificem, ex Cathedra loquentem, esse infallibilem regulam fidei, & judicem controversiarum, quæ de rebus fidei oriuntur.

Probatur primò ex Innocentio III. cap. Quoties 24. quæst. 1. ubi sic ait: *Quoties ratio fidei ventilatur, non nisi ad Petrum, id est sui nominis honorem & autoritatem habentem, recurendum est*. Et in cap. Majores de baptismō & ejus effectu: *Majores (inquit) Ecclesia causas, præsertim circa articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui novit pro eo Dominum exorasse, ut non deficeret fides ejus*. Unde Bernardus epist. 190. ad Innocentium Summum Pontificem: *Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericula quaque & scandala emergentia in regno Dei, ea præsertim qua de fide contingunt: dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides senire de-*

fectum; bac quippe hujus prerogativa Sedis, cui enim alteri aliquando dictum est: Ego rogaui pro te Petre, ut non deficiat fides tua: Ergo quod sequitur, à Petri successore exigitur, & tu aliquando confirmā frateris tuos... In eo planè Petri impletis vicem, cuius tenetis & Sedem, si vestra admonitione cordain fidei fluctuantia confirmatis, si vestra autoritate conteritis fidei corruptores. Nihil arbitror planius vel luculentius in nostra assertio confirmationem posse produci.

Ratio quoque suffragatur, nam in omni Republica bene ordinata, p̄ter leges scriptas, est aliquis animatus Iudex, cuius munus sit leges interpretari, & juxta illarum interpretationem sententiam ferre. Unde Deuteronom. 17. divina lege statuitur, ut quodcumque ambiguum & difficile acciderit, deferatur ad Sacerdotes Levitici generis, ab iisque exquiratur sententia: *At nemo negare vel ambigere potest, Ecclesiam & Rempublicam Christianam, optimè & sapientissimè à Christo fuisse ordinatam: Ergo p̄ter librum legis, qui est Scriptura, de Justice aliquo animato, qui autoritatem habeat dirimendi controversies & lites circa fidem exortas, ei providit: ille verē non potest esse alius quam Pontifex Romanus, legitimus Petri successor, & Christi Vicarius; qui proinde, cū ex Cathedra loquitur, debet esse infallibilis in definiendis rebus fidei; alioquin fidei rmitas nutaret, & corda in fide fluctuantia, sua autoritate & definitione firmare non posset, nec proinde implere illud Christi ad Petrum, & tu aliquando confirmā frateris tuos.*

12. Objicies primò: Si p̄ter Scripturam habeamus in Ecclesia regulam animatum, & vivum oraculum, quo res fidei clarè proponantur, & controversia circa illas dirimantur, nempe Summum Pontificem, sequitur frustra fore Scripturam ad explicandas & dirimendas controversies fidei; imò & Summum Pontificem esse supra Scripturam, cū de ea quoad litteram vel quoad sensu judicet.

Respondeo negando utramque sequelam: Sicut enim iudices supremi in foro civili, non excludunt leges scriptas, sed eas supponunt & sequuntur, sic nec Summi Pontifices, aut Concilia, quamvis habeant supremam in dirimendis fidei controversias autoritatem, non excludunt regulam Scripturarum, aut Traditionum divinarum, sed potius iis utuntur in dirimendis fidei controversias; quia id non p̄fiant per novas & privatas revelationes, sed per explicationem & applicationem Scripturarum & divinarum Traditionum. Similiter sicut Iudex constitutus à Principe, non est supra leges Principis, licet habeat supremam potestatem iub illo judicandi, & tales leges explicandi; sic nec Summi Pontifices, aut Concilia, supra Scripturam esse dicenda sunt, quamvis eam explicandi, & de illius sensu judicandi, supremam & infallibilem habeant autoritatem & potestatem.

13. Objicies secundò: Regula fidei errare non potest: At Summus Pontifex in fide errare potest: Ergo regula fidei non est. Major patet, Minor vero probatur variis exemplis Romanorum Pontificum, qui in suis definitionibus errasse videntur. In primis enim Liberius (ut apud Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 9. testantur Athanasius & Hieronymus) exili⁹ tādio pertul⁹, damnationi D. Athanasij, ab Hæreticis Arrianis factæ, fideique formula, nomine *consubstantialis* (carenti, subscriptis), quod certè fuit hæresim approbare. Felix etiam qui Liberio succedit, Arrianus fuit, ut testatur

testatur Hieronymus in catalogo scriptorum, in Acacio, his verbis: *In tantum autem sib⁹ Constantio Imperatore claruit, ut in Liberij locum, Felicem Arrianum Episcopum constitueret. Terriò, Vigilius epistolam scripsit ad Theodoram Augustam, in qua Monothelitarum hæresim confirmat, & anathema dicit his qui confitentur in Christo duas naturas, ut refert Liberatus in Breviario cap. 22. Quartò, Honorius I. in eandem Monothelitarum hæresim incidit, nam in suis ad Sergium Constantinopolitanum epistolis, unicam affectuit in Christo voluntatem, & aliter p̄dicare vetuit. Unde in sexta Synodo act. 13. damnatus fuit tanquam hæreticus, ejusque epistola combustæ, & in seprima Synodo actione ultima, totum Concilium dixit anathema Honorio, Sergio, Cyro, & ceteris Monothelitis. Quintò, Stephanus V I. & Sergius III. irritaverunt, ut Platina narrat, omnia acta Formosi p̄decessoris; contra verò Joannes IX. irritavit acta Stephani VI. & Sergii III. & approbavit acta Formoi: Ergo necessario alteruter falsum dixit, & erravit.*

Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, & ad primam probationem de Libero dico, quod quamvis graviter deliquerit, Arrianorum hæresi, & condemnationi Athanasij subscribendo, non propterea dici posse, illum verē fuisse hæreticum, aut hæresim docuisse; quia invitus & coactus, & minis ac terroribus compulsi, tali hæresi & condemnationi subscriptis: hoc autem non est hæresim ex Cathedra docere, sed ut privatam personam, ad evitandam exilij peccatum, in hæretico, extrinseco solum signo consentire; ut etiam fecit Marcellinus, qui metu mortis idolis thus obtulit. ut testantur Nicolaus I. in epistola ad Michaëlem Græcorum Imperatorem, Romanum breviarium, & alij, qui dicunt Marcellinum, propter hunc lapsum, in Sinuessa Synodo damnatum fuisse. Quamvis alij id negent, atque existimant, & talem lapsum esse commentitum, & Sinuessanam Synodum suspicuntur, ac plane fictitiam. De quo videri potest P. Natalis Alexandre in sua Historia Ecclesiastica, sc̄ulo 3. Tomo 2. dissertatione 20.

Ad secundam probationem de Felice, similiter dico, illum nunquam fuisse Arrianum, licet cum Arrianis communicaverit, medio illo tempore, quo adhuc in exilio vivente Libero, verus Pontifex non erat. Ubi autem verus Pontifex esse coepit, non solum à communione Arrianorum abstinuit, sed & Constantium Imperatorem ut hæreticum damnavit, ut constat ex ipsius sepulchro, invento in basilica SS. Cosmæ & Damiani anno 1582. die 20. Julij, cum hac inscriptione: *Hic jacet corpus S. Felicis Pape & Martyris, qui Constantium haeticum damnavit, ut referunt Baronius anno 357. & Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 9. De quo plura in Clypeo Theologia Thomistica.*

Ad tertiam probationem de Vigilio, dico illum quidem errasse, scribendo epistolam ad Theodoram Augustam, in qua Monothelitarum hæresim confirmabat, sed hoc Apostolica Sedis authoritati & infallibilitati nihil officere; tum quia illam non scripsit ut Pontifex, obligando fideles ad illam amplectendam, tum etiam quia illam scripsit, quando non erat verus Pontifex, sed Antipapa.

Fuit enim operā Belizarij, mandante Theodora, à Sede expulsus Sylvérius, verus Pontifex, & in exilium missus, ejusque loco intrusus Vigilius, qui ad gratificandum Imperatrici hæreticæ, cuius ope & favore fuerat in Sedem intrusus, eam epistolam scripsit: cū verò postea, defuncto Sylvérius, coepit ut

legitimus pastor ex Petri Cathedra docere, nullus fuit in eo notatus error: quin imò, ut Platina narrat, opera Theodore Romæ captus, & Constantinopolim ductus, ut promissum de restituendo Anthemio hæretico in Patriarchatum, à quo fuerat à suis p̄decessoribus depositus, adimpleret: tantum abest quod in tam nefariam petitionem consenserit, quin potius ipsam Imperatricem cum omnibus alijs hæreticis excommunicaverit. In cuius confirmationem accedit illustre testimonium D. Gregorij lib. 2. epist. 36. hæc scribentis: *Recordande memoria Vigilius Papa, in urbe regia constitutas, contra Theodorum tunc Augustam, vel Acephalos, damnationis promulgavit senteniam. Unde meritò Romanis Pontificibus applicari potest quod de Pontificibus legis mosaïca Augustinus ait epistol. 16. & lib. 4. de doctrina Christiana cap. 27. Illa ergo Cathedra, non eorum, sed Mosis, cogebat eos bona dicere, etiam non bona facientes. Agebant ergo sua in vita sua: docere autem sua, Cathedra illa non permettebat aliena. Ex quibus vulgarum hoc à non nullis colligitur: Tanta vis est Cathedra, ut cogat bene dicere male sentientem, & nec sua sed aliena, docere permittat.*

Ad quartam probationem respondeo negando Honorium Monothelitis fayile, & in eorum hæresim unquam lapsum fuisse. Ad probationem verò in contrarium, ex litteris ejusdem Honorij ad Sergium Constantinopolitanum desumptam, dicendum est, quod cum Sergius Constantinopolitanus, sceleratissimus, totique orbi notissimus Hæresiarcha, apud Pontificem accusat Monachum Sophronium, intrepidum Catholicæ doctrinæ defensorem, ad Jerosolymitanam postea Sedem eventum, quod duarum Christi voluntatum & operationum assertione, Christianum orbem molestaret: Honorius, accommodato ad omnia tempora ingenio, respondit, supprimendas esse voces unius aut duarum voluntatum, conclusitque, *Vnum esse Christum Dominum divina vel humana in utrisque naturis operantem, ut verborum tergiversatione, importunam Sergij, in aula Imperatoris plurimum valentis, infestationem declinaret: in quo, licet veritatem dissimulaverit, aut occultaverit, nihil tam fidei contrarium dixit.*

14. Si instes, Honorium in secunda epistola aperte docuisse, unam tantum in Christo esse voluntatem, his verbis: *Vnam voluntatem fatemur Domini nostri Iesu Christi*. Respondet Honorium eo loco locutum fuisse de Christo, præcisè ut homine; ita ut dicere tantum voluerit, non fuisse in homine Christo duas pugnantes voluntates, unam carnis, alteram spiritus, quia caro in Christo nihil absolvit appetere contra rationem. Quod verò hæc interpretatio legitima sit, constat ex celebri illa disputatione inter Pyrrhum & Maximum Monachum, quæ recitat Tomo 2. Conciliorum, post vitam Theodori Papæ, in qua cum objiceret Pyrrhus, quid de Honorio sentiret: Respondit Maximum, constare ex epistola quadam, scripta à successore Honorij Joanne IV. ad Imperatorem, negasse Honorium duas voluntates contrarias in Christo, carnis & spiritus, non duas, quarum una divina, altera humana esset.

15. Si urgeas, & dicas rursus, in sexta Synodo generali act. 13. damnatum fuisse Honorium tanquam hæreticum, & combustas fuisse ejus epistolas ad Sergium. Respondet Baronius, acta illius Synodi de depravata fuisse ab æmulis Romana Ecclesiæ, præsertim opera Theodori Constantinopolitanus, hæretici Monotheliti, qui se damnatum vi- dens,

dens, loco proprii nominis, Honorij nomen substitui curavit. Verum præterquam quod rationes quibus hanc sextæ Synodi corruptionem suadere conatur, patrum videntur solidæ, ut fusè ac eruditè demonstrat P. Franciscus Combesius, Ordinis nostri, in libro Parisijs edito, cui titulus est: *Historia heresis Monothelitarum, sive laque sexta Synodi actionum vindicia*. Hæc datâ & concessâ predictorum actuū depravatione, non evacuat difficultas proposita: quid enim responderi poterit ad septuaginta Synodus, quæ eundem Honorium, ut faventem hæresi Monothelitarum, apertissimè damnat? Quid ad octavam, & ad epistolam Adriani in ea insertam, quibus conceptis verbis asseritur, Honoriū fuisse anathematizatum, replicari poterit: cùm ipse Baronius fateatur utriusque illius Synodi, maxime octavæ, acta esse sincera & integra. Quid etiam dici poterit ad epistolam Leonis II. (qui primus sextam Synodum confirmavit, Agathone qui eam indixerat morte prævento) in qua formaliter ait: *Honorius, qui hanc Apostolicam Sædem, non Apostolica traditionis doctrinam illustravit, sed profana proditione immaculatam fidem subverttere conatus est*. Demum quid responderi poterit ad aliam ejusdem Pontificis epistolam ad Hervigium Regem, & ad Episcopos Hispaniæ, in qua pariter memoriam Honorij damnat?

Melius ergo respondet cum Cardinali Turrecrēta, Bellarmino, & pluribus alijs, sextam Synodum in damnatione Honorij errasse, quamvis enim Concilium generale legitimū errare non possit in dogmatibus fidei definiendis, in quæstionibus tamen de facto criminalibus, errori obnoxium esse potest, subindeque mirum videri non debet, quod Patres illius Concilij, ex falsis rumoribus, & non intellectis Honorij epistolis, decepti, immētūd eum cùm hæreticis Monothelitis connumerarint. Idem dicendum de septima & octava Synodo, & de Leone II. & Adriano II. Illi enim pariter in hac quæstione facti decepti sunt, sequendo prædictam sextam Synodum generalem.

16. Ex hoc patet responsio ad ultimam probationem de Stephano & Sergio, qui acta Formosi prædecessoris irritarunt: Similiter enim respondet cum Bellarmino & Baronio, eos errasse non in quæstione juris, sed facti. Nam quæstio erat, an Formosus fuisse legitimus Pontifex? Stephanus & Sergio ex odio existimantes non fuisse legitimū, omnia ejus acta annularunt, quæ postea Joannes IX. approbat, declaravitque illum fuisse verum Pontificem, actaque Stephani irritavit.

S. IV.

Confessarium præcedentis doctrina.

17. Ex his intelliges falsam & improbabilem esse quorundam Recentiorum sententiam, qui docent Concilia & Summos Pontifices, nedum in rebus fidei, sed etiam in quæstionibus facti non revelatis, errare non posse. Nam præter exempla jam allegata, pluribus alijs liquet, in quæstionibus facti errasse aliquos Summos Pontifices. Sic quorundam Monachorum Scytharum propositiōnem, quam Hormisdas Papa, hæretico sensu acceptam damnaverat; Joannes II. ejus successor, benignus intelligens, Catholicam esse declaravit. Ex quo in quæstione de facto necessariò alterutrum errasse manifestum est. Sic ab Apollinario Damasum, à Celestio Zozimum, circumventos in quæstionibus facti, nemo inficiatur. Sic postulantibus

Ratisponensibus Monachis Leo IX. corpus S. Dionysij è Gallica Abbatia Ratisponam translatum pronuntiavit, nec tamen prop̄terea tanto thesauro privatam se Gallia credit. Sic Cosmographorum quorundam suau circumventus ac deceptus Zacharias Papa, S. Vigiliū anathemati subjecit, quod Antipodas dari doceret, nec idē tamē Antipodæ desierunt. Sic deīnum ipsi summi Pontifices, in omnibus suis diplomatis, decretis, concessionibus, dispensationibus, factorumque judicij, istam aut exprimunt aut subaudiunt exceptiōnem. Si preces veritate nitantur, quia recte sciunt multa sibi pravā insinuatione perfāpē suggeri, humanumque animū & falli & fallere posse. Unde Gregorius Magnus lib. I. Dialogorum capit. 4. *Quid miraris (Petrē) quia fallimur qui homines sumus? Quid mirum si ore mentientium aliquando in aliud ducimur qui Propheta non sumus? Multum vero est quod uniuscuiusque Praefulsi mentem curarum densitas vastat, cūque animus dividitur ad multa, sit minor ad singula, tantoque ei in una qualibet re surripitur, quanto latius occupatur.* Hinc lata ab uno Pontifice de quæstionibus facti iudicia, ab eodem, & ab alijs Pontificibus, nonnumquam rescinduntur, aut revocantur, aut abrogantur, aut immutantur, aut temperantur. *Hoc enim* (inquit Bernardus epistol. 108.) *solet habere præcipuum Apostolica Sedem, ut non pigeat revocare quod a se forte deprehendit fronde excitum, non veritate promeritum. Res plena aequitate, & laude digna, ut de mendacio nemō lacuerit, prescrīptum apud Sanctam & Summam Sædem.*

18. Hanc sententiam asserentem Concilia & Summos Pontifices in quæstionibus facti posse errare docet exp̄ressè S. Thomas quodlib. 9. art. ultimū ubi sic ait: *In his qua ad particularia facta perirent, possibile est Ecclesia iudicium errare.* Illi subscriptiū celebriores Theologi, presentim quatuor doctissimi & sapientissimi Ecclesiæ Cardinals. Primus est Joannes à Turrecrēta lib. 2. de Ecclesiæ cap. 93. ubi docet, Patres sexta Synodi damnasse quidem Honorium, sed ex falsa informatione, ac proinde in eo iudicio errasse. Secundus est Baronius, qui ad annum 681. num. 39. hæc scribit: *In ijs qna ad personas pertinent, & scripta ipsarum, non tam rigide reperiuntur custodita censura. In his enim qua facti sunt unumquenque contingere posse falli, nemini dubium est; & turn illud Pauli ad Corinthios usurpari potest: Non enim possumus aliquid adversus veritatem, sed pro veritate. Terius est Bellarminus, qui eandem veritatem aperte profiteretur lib. 4. de Summo Pontifice cap. 2. his verbis, *Conveniunt omnes Catholicæ, posse Pontificem, etiam ut pontificem, & cuncto cœtu Confiliariorum, vel cum generali Concilio, errare in controversijs facti particularibus, que ex informatione testimonijque hominum præcipue pendent.* Et cap. 11. Concilium generale legitimū, non potest (inquit) errare in dogmatibus fidei definiendis: tamen errare potest in quæstionibus de facto. Item ibidem ait, *Patres septima Synodi sequentes esse Synodum sextam, ac proinde deceptos esse ex sexta Synodo, quia vel corrupta erat, vel per errorem Honorium damnaverat.* Similiter ad epistolam Adriani in qua asseritur, Honorium in sexta Synodo fuisse anathematizatum, sic responderet: *Si dicamus acta esse corrupta, respondendum erit Adriani deceptum fuisse.* Eodem modo responderi posse ad epistolam Leonis II. §. præcedenti relata, ibidem asserit, his verbis: *Vel certe Leo sequuntur est iudicium Legatorum Agathonis, ne disturbaret negotium iam confectum, sed non tenemur magis unum**

Leonem

DE VIRTUTIBUS THEOLOGICIS. 263

Leonem sequi, quam tot alies Summos Pontifices, presentim in quæstione facti, que ad fidem non pertinet. Demum Cardinalis Palavicinus, Concilia, & Summos Pontifices, in quæstionibus facti errare posse, tanquam certum & indubitatum supponit lib. 7. Historia Concilij Tridentini cap. 14. & libro 11. cap. 6.

Nec certè potuerunt celebres illi Theologi, & Ecclesiæ Cardinales, huic veritati refragari, quæ in ius Canonicum tanquam regula immobilis & indubitata inserita est. Nam cap. *Nobis de sententia excommunicationis, sic habetur: Iudicium Dei veritati que non fallit, nec fallitur, semper innuitur iudicium autem Ecclesiæ nonnunquam opinionem sequitur* (in definitionibus nempe factorum) *quam fallere sapere contingit & falli: Propter quod contingit interdum ut qui ligatus est apud Deum, apud Ecclesiam sit solitus; & qui liber est apud Deum, Ecclesiastis à sit sententia innovatus.*

19. Ex dictis intelliges, facta emergentia, in

Scripturis non revelata, nequaquam pertinere ad objectum fidei, tametsi à Conciliis vel Summis Pontificibus assertantur; ut enim aliquid ingrediatur objectum fidei, essentialiter requiritur ut innotescat verbo Dei scripto, vel continua traditio-ne, ab Apostolis & Patribus ad nos derivato: tum quia fides ex auditu, auditus autem per verbum Dei: tum etiam quia Ecclesia non habet novas revelationes, sed veteres duntaxat in Scriptura vel Traditione contentas proponit, vel exponit: unde S. Thomas hūc quæst. 1. artic. 7. docet articulos fidei, temporum successione non crescere quoad substantiam, sed quoad explicationem duntaxat: Vel ut loquitur D. Bonaventura in 3. distinct. 25. *Fides quantum ad credendorum multiplicationem non potuit proficere, licet quoad implicitorum explanacionem proficerit:* Atqui facta singularia de novo contingunt, v.g. utrum ille Author hæreticè senserit, utrum talis fuerit ejus sensus, nec ne, & alia similia, nec verbo Dei scripto, nec traditione ad nos derivato continentur, ut per se patet: Ergo illa ad objectum fidei non pertinet.

Confirmatur: Objecto fidei non potest subesse falso, ut cap. 2. ostendimus: Sed decisionibus Conciliorum vel Summorum Pontificum, quoad quæstiones facti, in Scriptura non revelati, potest subesse falso, ut constat exemplis supra adductis: Ergo illæ non possunt pertinere ab objecto fidei.

Dixi facti in Scriptura non revelati, nam de factis revelatis, & aperte in Sacris paginis expressis, nemo ambigit, quin ad objectum fidei pertineant, quia substantia divinæ revelationi, quæ est ratio formalis, & motivum fidei. Unde non solum de fide certum est, doctrinam Hymenæi & Phileti fuisse hæreticam, sed etiam illos à veritate aberrasse, & in hæresim lapsos esse; cùm utrumque in Scriptura, nimirum 2. ad Timoth. 2. revelatum sit. Similiter de fide certum est, veras Scripturas sacras in Ecclesiæ Catholica haberi, quia hoc ei per traditionem revelatum est. Ex quo præcipua adversæ sententiae fundamenta solvuntur.

20. Intelliges secundò, quod licet Authores qui facta aliqua per scripturam aut Traditionem non revelata à Conciliis tamen, vel summis Pontificibus asserta, negant, vel in controversiam vertunt, nec sint, nec dici possint hæretici, cùm illa facta, (ut mox ostendimus) ad objectum fidei non pertineant; illos tamen ab ingenti temeritate excusari non posse, qui post iudicium Ecclesiæ universæ, contra personas aliquas, aut eorum doctrinam la-

tum, ipsas ab errore vindicare præsumunt. Quis enim ferret, nunc Arium, Nestorium, Eutychetem, Lutherum, Calvinum, ab ijs purgari erroribus quorum damnati sunt ab Ecclesiæ, quantumvis infensus horum Hæreticorum defensor diceret, errores qui illis attribuuntur, se toto animo detestari. Unde Gregorius Magnus in epistola ad Joannem Episcopum Constantinopolitanum, quæ est 24. lib. pri mī, postquam se quatuor priora Concilia Oecumenica, non secūdū ac quatuor Evangelia, venerari professus est, subdit: *Cunctas verò quas praefata veneranda Concilia personas respūnt, respūt quas venerantur, amplectit: quia dum universali sunt consensu constituta, se & non illa destruit, quisquis præsumit aut solvere quos ligant, aut religare quos solvunt. Quisquis ergo alind sapit, anathema sit.*

CAPUT VI.

De Sacris Ecclesiæ Conciliis.

1. COnstat apud omnes Catholicos, Concilium generale legitimè congregarum & celebratum, in definiendis ac determinandis rebus fidei errare non posse, subindeque esse infallibilem fidei regulam. Dicitur enim Matth. 18. *Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum: Sed Concilium legitimè congregatum, est congregatum in nomine Christi: Igitur in medio eius præsidet Christus suā infallibili assistentiā.* Item Act. 15. dixerunt Apostoli: *Visum est Spiritus Sancto, & nobis &c. Quibus verbis non obscurè significarunt, Conciliorum definitio[n]es esse à Spiritu Sancto, ac proinde infallibilis. Unde Leo Magnus de rebus apud Nicæum & Calcedonem definitis ait epist. 78. Nullum andemus inire tractatum, quasi dubia vel infra ma[n]us sint qua tanta per Spiritum Sanctum fixit auctoritas. Et Ambrosius epist. 1. Sequor tractatum Concilij Nicæni, à quo nec mors nec gladius me separabit.* Item Gregorius Magnus lib. 1. epistola, epist. 24. dicit se venerari quatuor Concilia generalia (videlicet Nicænum, Confluentopolitanum, Ephesinum, & Chalcedonense, quæ ipsum præcesserant) sicut quatuor Evangelia.

Ratio etiam suffragatur, de fide enim certum est, Ecclesiæ universam errare non posse, cum illa sit columna & firmamentum veritatis, contra quam portæ inferi nequeunt prevalere, ut cap. 4. ostendit: *At si Concilium generale, legitimè congregatum & celebratum, errori obnoxium esset, eo ipso erraret universa Ecclesia; cùm tale Concilium universam repræsentaret Ecclesiæ, & tota Ecclesiæ authoritas in eo sit; adeo enim per se, vel per suos Legatos. Suntius Pontifex, qui est caput ejus visibilis; & Episcopi, qui sunt nobiliores ejus partes seu membra: Unde Tertullianus lib. de jejuniu contra Psychicos cap. 11. Aguntur Concilia ex universis Ecclesijs, per quæ & aliora quaque in communione tractantur. Ipsa representatio totius nominis Christiani, magna veneratione celebratur. Et Augustinus lib. 1. de Bapt. contra Donatistas cap. 18. *Plenarij Concilij sententia, totius Ecclesiæ consensio est: Ergo Concilia generalia, legitimè congregata, & approbata, in definiendis rebus fidei errare non possunt.**

Dixi legitimè congregatæ & approbatæ, quia Episcoporum conveniunt certa & infallibili in suis decretis autoritate, nisi fuerint à Romano Pontifice